

POMOC ZDROWOTNA DLA NAUCZYCIELI – art. 72 KARTY NAUCZYCIELA

Przepis art. 72 ust. 1 zobowiązuje organy prowadzące szkoły do zapewnienia w swoich budżetach odpowiednich środków finansowych na pomoc zdrowotną dla nauczycieli. Realizacja przez organy prowadzące szkoły zobowiązania wynikającego z omawianego przepisu powinna stać się przedmiotem zainteresowania związków zawodowych, jako sprawa dotycząca uprawnień socjalnych nauczycieli.

Po nowelizacji Karty Nauczyciela z dnia 14 czerwca 1996 r. omawiany przepis uzupełniono o upoważnienie dla organów prowadzących szkoły do określania rodzajów świadczeń, które będą przyznawane w ramach pomocy zdrowotnej, a także warunków i sposobu ich przyznawania. Możliwe jest zatem np. dofinansowywanie kosztów przejazdu do lekarza, zakupu leków i innych środków, przyznawanie zapomóg czy zasiłków w przypadku długotrwałej choroby itp. Wykonywanie kompetencji przewidzianych w art. 72 ust. 1 KN dla organu prowadzącego szkołę w odniesieniu do szkół publicznych prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego należy do organu stanowiącego tej jednostki.

W wyroku z dnia 25 września 2000 r., SA/Rz 420/00, OwSS 2001, nr 2, poz. 59, Naczelny Sąd Administracyjny w Rzeszowie stwierdził, że "wysokość środków przeznaczonych na ochronę zdrowia powinna określać uchwała budżetowa". Zapis o wysokości środków na pomoc zdrowotną dla nauczycieli zamieszczony w innej uchwale niż uchwała budżetowa wykracza poza delegację zawartą w art. 72 KN; zob. wyrok WSA w Warszawie z dnia 12 października 2009 r., I SA/Wa 1225/09, LEX nr 576161.

Zapomoga losowa przyznana nauczycielowi na podstawie art. 72 ust. 1 i 4 KN jest zwolniona od podatku dochodowego na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 26 u.p.d.o.f. Ponadto, zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 22 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, zapomoga taka nie wchodzi do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Nauczyciele emeryci i renciści, bez względu na to, kiedy przeszli na emeryturę lub rentę, mają prawo do korzystania ze środków wymienionych w art. 72 ust. 1 KN na równi z nauczycielami aktualnie zatrudnionymi.

Administrowanie funduszem na pomoc zdrowotną dla nauczycieli zostało powierzone organowi prowadzącemu szkołę. Nie można zatem kompetencji w zakresie dysponowania środkami z tego funduszu przenieść na poziom szkół (np. przypisać radom pedagogicznym lub dyrektorom); zob. rozstrzygnięcie nadzorcze wojewody łódzkiego z dnia 21 grudnia 2007 r., ON-I-0911/379/07, LEX nr 352317; wyrok WSA w Łodzi z dnia 18 marca 2008 r., III SA/Łd 94/08, LEX nr 490095; wyrok WSA w Kielcach z dnia 18 lipca 2008 r., II SA/Ke 270/08, LEX nr 519099.

Nie można również powołać komisji, która w sposób sformalizowany uczestniczyłaby w procedurze przyznawania nauczycielom świadczeń w postaci pomocy zdrowotnej; zob. wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 4 lipca 2007 r., IV SA/Wr 265/07, Dz. Urz. Dolno. Nr 286, poz. 3583; rozstrzygnięcie nadzorcze wojewody łódzkiego z dnia 3 czerwca 2008 r., ON-I-0911/289/08, Wspólnota 2008, nr 28, s. 30.

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, wykonując upoważnienie zawarte w art. 72 ust. 1 KN, może to uczynić w formie regulaminu funduszu zdrowotnego dla nauczycieli. Uchwała podejmowana na podstawie cytowanego przepisu Karty Nauczyciela ma charakter aktu prawa miejscowego. W wyroku z dnia 12 września 2007 r., II SA/OI 752/07, LEX nr 340157, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie stwierdził, że "regulamin funduszu

zdrowotnego dla nauczycieli nie są aktami autonomicznymi, gdyż swoją podstawę mają w przepisach ustawowych, a ich wydanie jest obowiązkowe, bowiem zwrot "organ określa" oznacza nałożenie obowiązku, tyle że w postaci pozornie opisowej. [...] regulaminy mają charakter aktów wykonawczych, zawierają normy generalne i abstrakcyjne, których adresatami są pracodawcy oraz pracownicy zatrudnieni u tych pracodawców i które to normy nakładają obowiązki na pracodawców, jednocześnie dając określone uprawnienia pracownikom". Uchwalając taki regulamin, organ prowadzący musi mieć na względzie, że ustawowe upoważnienie tego organu do ustalania kryteriów i trybu przyznawania świadczeń obejmuje kompetencję do wyznaczenia mierników służących za podstawę oceny oraz ustalenie porządku ich przyznawania rozumianego jako system działań uwzględniających ustaloną kolejność i hierarchię uzależnionych wzajemnie zdarzeń. Nie można z tego upoważnienia wywieść kompetencji do powoływania komisji rozpatrującej wnioski o przydzielenie pomocy; zob. wyrok WSA w Warszawie z dnia 12 października 2009 r., I SA/Wa 1225/09.

Opracowano na podstawie
Marcin J. Szyling
adwokat